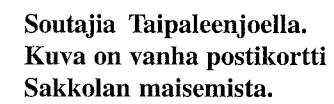

SEUTU

A black and white photograph showing a small boat with three people on a calm lake. The scene is framed by dense trees and foliage on both sides, creating a natural archway over the water. The water is still, reflecting the sky and the surrounding trees. The overall atmosphere is serene and quiet.

TOIMITUKSEN TUOLI

Marraskuista päivää kaikille suvanonseutulaishille. Kädessänne on vuoden toiseksi viimeinen lehti. Tässäkin numerossa muistutetaan siitä, että pitääköhän jo mielessänne ensi kesän juhlat Sakkolassa, Gromovossa. Elokuun ensimmäinen viikonvaihe on syytä varata almanakkaan ja tehdä alustavat matkavaraukset jo nyt. Sikäläinen kunnanhallituksen puheenjohtajaruouva vieraili asian tiimoilta Suvanto-Säätiön edustajien luona Lempäälässä - asiasta enemmän viereisellä sivulla.

Myös Suvannon Seudun toimituskunta kokoontui lokakuussa Lempäälässä. Lehden tulevaisuutta mietittäessä

sä puheiden päälähtökohdat olivat sekä perinteiden ylläpito kuin myös uusien lukijoiden ja tekijöiden mukaansaaminen tähän yhteiseen pitäjälehtityöhön. Lehden koon toimituskunta halusi pitää entisellään - nähtävästi Suvannon Seutu on hyvä tallentaa nykymuotoisena. Se tosin viivästyttää lehden aikataulua kirjapainovaiheessa, joten materiaali pitää olla toimituksessa ainakin kolme viikkoa ennen lehden ilmestymistä.

Kahdeksan kertaa vuodessa julkaitavan lukupaketin toivotaan viihdyttävän eri-ikäisiä sakkolaisuudesta ja karjalaisuudesta kiinnostuneita. Lukekaappas tästäkin numerosta mm. muistokirjoitukset ja syntymäpäivätarinat - niistä heltiään menneiden vuosikymmenten elämänmenoa moottoripyörällä matkustaneesta koirasta lähtien.

Seuraavien lehtien sivuilla tulee viihteellään myös vanhoja postikortteja Sakkolasta, joita ahkera keräilijä

Lahjoitus säätiölle

Suvanto-Säätiö on saanut 5 000 markan lahjoituksen Sakkolan kirkkomaan kunnostamista varten. Lahjoittaja ei halua nimeään julkisuuteen, vaan käyttää nimimerkkiä "Kukkaa isän haudalle".

Säätiö kiittää saamastaan lahjasta, ja toteaa, että lahjoituksia otetaan kiitollisuudella vastaan hautausmaan kunnostamiseen ynnä muuhun toimintaan.

Esko T. Koiranen on onnistunut koelmiinsa hankkimaan.

Ensi numeron kera ollaankin sitten talven ja joulun kynnyksellä. Kirjoitamisiin! -MRT

PULAKAN SUVUN PIKKUJOULU ja PERUSTAVA KOKOUS

pidetään lauantaina 30.11.96. klo 13. Ravintola Koulukellarissa, Pyynikin Ammattioppilaitoksessa, Tampere, Ammattikoulunkatu 18.

Kokouksessa käsitellään sääntöjen määräämät asiat.

Toivomme runsasta osanottoa.

Jouluaterian ja kahvin hinta on mk 80,-.

Ilmoittautumiset 20.11.96. mennessä puh. 03-2132190 Maria Pirhonen, Kortelahdenkatu 15 A 18 33210 Tampere

Toimikunta

Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura ry:n

SYYSKOKOUS pidetään

Messukylässä Tampereella Karosen tilalla

lauantaina 23.11. 1996. klo 14. Esillä sääntömääräiset asiat.

Johtokunta kokoontuu klo 13.

Johtokunta

Suvanto-Säätiön vieraana Suomessa kävi Gromovon kunnanhallituksen puheenjohtaja Anastasia Bakatsh. Vierailun aikana luonnosteltiin sopimusta, millä Sakkolan kirkkomaan siirrettäisiin sakkolaisten huostaan.

Suvanto-Säätiön edustajat ovat jo pitkään neuvotelleet Sakkolan kirkkomaan saamisesta käyttöönsä. Kesällä alueella tehtiin kunnostystöitäkin talokoivoin.

Gromovon kunnanhallituksen puheenjohtaja Anastasia Bakatsh oli vuorostaan vierailulla Suomessa lokakuun lopulla. Hän viipyi muutaman päivän Lempäälässä ja poikkesi myös Punkalaitumella Hannu J. Paukun isännöidessä siellä vierailua.

Lempäälässä Bakatsh tutustui myös kouluelämään; opettajat Hannu ja Soili Turkinen esittelivät koulutyötä Mattilassa, Kuljun ala-asteella Riikka Tapala (os.Kallonen) sekä Anneli Kesola.

Vierailun päätarkoitus oli luonnostella kirjallinen sopimus Gromovon jääneen hautausmaa-alueen käytöstä Suvanto-Säätiön hallituksen kanssa.

- Suullinen lupa saatiin keväällä, mutta asia halutaan myös paperille, toteaa Säätiön puheenjohtaja Esko Kallonen.

Neuvotteluissa edettiin taas askel, vaikkakin sopimus vaatii vielä hiomista. Bakatsh ei puolestaan luvannut kovin pitkäaikaista sopimusta, vaan lopullisesti asia täytyy varmistaa Käkisalmen piirin johtaja Jevgeni Grasovin kanssa.

- Tästä jatketaan seuraavalla Sakkolan käynnillä ja toivottavasti silloin saadaan sopimus allekirjoitettua, toteaa Kallonen.

Anastasia Bakatsh alaisuuteen kuuluu 3 000 asukkaan joukko Suvannon pohjoispuolelta sekä Pyhäjärveltä, yhteensä 18 kylää.

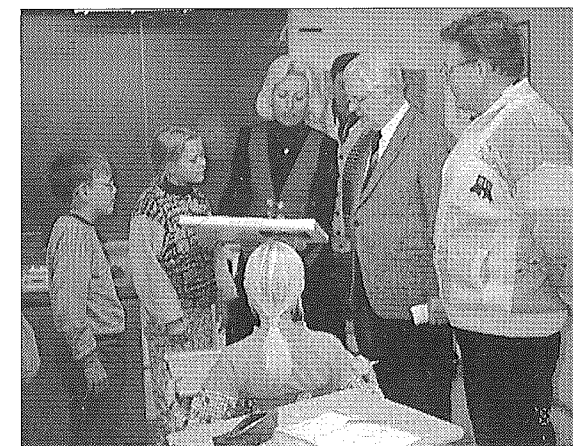
Suomenvierailulla hänellä oli matkakumppaninaan veljensä Nikolai Bakatsh. Viipurista linja-autolla liikkeelle lähteneet gromovolaiset palasivat kotiin henkilöautolla tehtyään autokau-

Sopimusta neuvoteltiin hautausmaasta

Gromovosta vieraita

Suvanto-Säätiön edustajat jatkoivat hautausmaan käytön neuvotteluja täällä kertaa Lempäälässä. Gromovon kunnanhallituksen puheenjohtaja Anastasia Bakatshin puheilla Yrjö Raaska (vas.) ja tulkkina toiminut Arvo Räisänen.

Suomi-vierailuun kuului myös kouluihin tutustuminen. Tässä ollaan Lempäälässä Mattilan koululla. Oikealla koulun johtajaopettaja Hannu Turkkinen.

Vieras lähti paluumatkalle autokaupat tehtyään. Säätiön pj. Esko Kallonen saattaa matkaan.

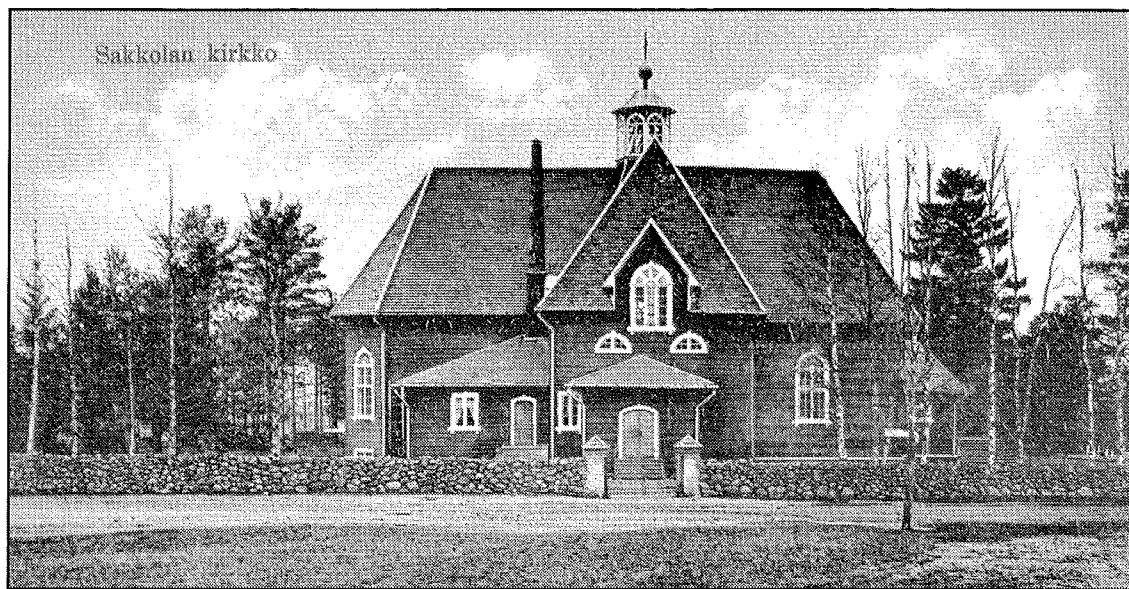

pat tamperelaisessa autoliikkeessä. Vieras nähtävästi mieltäytyi kovasti hankintaansa, sillä hän lähti jo päivää en-

nakoitua aikaisemmin kotimatalle.

Vierailun venäjä-suomi tulkkina toimi eversti Arvo Räisänen.

Muistitietoa kaivataan Karjalan luovutetun alueen kirkkoesineistä

Kirkkoarteista näyttely

Ensi kesäksi kootaan Lappeenrantaan karjalaista kirkkoarteistoa käsittelevä näyttely. Samassa kaupungissa voi myös katsastaa Viipurin pienoismallin, keneltä se on vielä näkemättä.

Kirkkoesineistä ja niiden vaiheista kaivataan muistitietoa.

Viime vuonna aloitettu Karjalan kirkkoesineistöä koskeva tutkimustyö jatkuu edelleen. Työ on osoittautunut arvioitua suuremmaksi haasteeksi. Tutkimuksen tulokset on tarkoitus saattaa yleisön nähtäville kirkkopäiviksi, jotka järjestetään Lappeenrannassa. 5.-8.6.1997. Tulossa on julkaisu sekä näyttelyitä kaupungin museoisissa.

Suomen Kulttuurirahasto on myöntänyt kirkkoarteistoa tutkivalle työryhmälle apurahan. Ortodoksisen aineiston inventointiin rahoitusta on saatu myös Karjalaisen Kulttuurin Edistämissäätiöltä. Tuen avulla on mm. mahdollistettu laajat yhteydenotot seurakuntiin eri puolilla maata inventointivaiheessa.

Äskettäin on otettu yhteyttä myös

karjalaisseuroihin ja -säätiöihin toivoen niiltä vielä erillistä lisävastusta itse näyttelylle, joka saattaa laajuutensa vuoksi muodostua liian kalliiksi Lappeenrannan museotoimelle. Kirkkopäivien vuoksi on kuitenkin toivottavaa, että näyttely on tarpeeksi näytävästi toteutettu, ja erityisen arvokkaat esineet vaativat näyttelyrakenteilta kalliita ratkaisuja. Kirkkohallitus on myöntänyt avustukset eri seurakuntien hallussa olevien kirkkoketstiilien konservointiin ennen niiden näyttelyyn saattamista.

Tämän vuoden apurahalla tutkijat keskittyvät laajan taide- ja kulttuurihistoriallisen julkaisun toimittamiseen. Eri artikkelit kuvastavat Karjalan kirkkojen kauneutta ja niiden esineistön suurta arvoa, ei vain karjalaisille ja seurakuntalaisille itselleen, vaan koko Suomen yhteisen menneisyyden kannalta.

Julkaisun odotetaan kasvavan vähintään 350 sivua käsittäväksi teokseksi, joka käsittelee luovutetun alueen kirkkojen esineistöä ja kirkkoja sekä kirkkojen toimintaa rauhan ja sodan aikana.

Vielä toivotaan lisää mahdollisim-

man kattavaa ja luotettavaa tietoa luovutetun alueen seurakuntien esineistöstä, niiden evakuoinnista ja käytöstä sota-aikana. Varsinkin FK Mervi Kansonen, joka kirjoittaa luterilaisen kirkon evakuoinnista, toivoo kaikkien, joilla on omakohtaista kokemusta tai menneiden polvien kertomaa muistitietoa aiheesta, ottamaan yhteyttä.

Evakuointi on usein suoritettu kiiressä ilman tarkempaa suunnitelmallisuutta, ja kirkkoesineiden pakkaamiseen, kuljettamiseen ja hoitamiseen on osallistunut sekä kirkonmiehiä, sotilaita että siviilihenkilöitä. Vaiheisiin liitty vammasti myös jännittäviä ja liikuttavia tositarinoita, joista nyt kaivataan muistitietoa. Arvokkainta olisi ennen julkaisematonta tietoa. Lisäksi kiinnostavat seurakuntien toimintaa ja esineiden käyttöä sota-aikana, esimerkiksi evakkopaikoissa, koskevat muistelmat.

Mervi Kansoseen saa parhaiten yhteyden kirjeitse osoitteella Kiviharjuntatu 10 as. 15, 53100 Lappeenranta,

Ortodoksisen aineiston osalta yhteydenotot Suomen Ortodoksiseen kirkkomuseoon, Karjalankatu 1, 70110 Kuopio.

Työryhmää johtaa Etelä-Karjalan museon johtaja, FM Soile Rinno.

Kirkot ja hautausmaat esittelyssä

Karjalan Liitto järjestää 16.11.1996. teemapäivän vaienneet temppelit.

Tilaisuudessa pitäjien edustajat esittelevät luovutetun Karjalan hautausmaiden ja kirkkojen nykytilaa. Vastavaa yleiskatsausta ei ole aikaisemmin luotu, joten kyseessä on ainutlaatuinen tilaisuus saada yleiskuva kirkkojen nykyisestä tilanteesta. Sakkolan tilanteesta kertoo Eila Aro.

Lisätietoja päivästä voi kysellä kulttuurisihteerillä Päivi Partaselta p. 09 - 757 2023. Mahdolliset lounasvaraukset tehdään suoraan ravintola Kareliaan 09 - 799 088.

Karjalatalon aulassa avataan samana päivänä Wiipurin arkistoyhdistyksen kokoama Viipurin kirkkoja esittelevä näyttely. Arkistoyhdistyksen edustaja esittelee näyttelyä myös lounastauon aikana. Näyttely on avoinna marraskuun loppuun.

Suvannon Seudun vuosikerta maksaa 80 markkaa.

Tilaa omaksi tai vaikka ystävälle joululahjaksi! Vuodessa 8 numeroa kotiin kannettuna.

SUVANNON YMPÄRISTÖN
KOTISEUTULEHTI

Muista matka pitäjäjuhlille

Vuoden 1997 pitäjäjuhlien järjestelyt jatkuvat - juhlahan pidetään rajantakaissa Sakkolassa, Gromovossa nykyiseltään.

Juhla järjestetään vuotuisen tavan mukaan elokuun ensimmäisenä viikonvaihteena. Matka toteutetaan kolmen ja neljän vuorokauden pituisena: reisuun lähdetään perjantaina 1.8.1997. ja paluupäivä määräytyy varatun reisuun mukaisesti.

Juhla vietetään lauantaina 2.8.

Ennakkoilmoittautumisia ja tiedusteluja voi tehdä saman tien, viimeistään mukaan on ilmoittauduttava toukokuun 31.5.1997. loppuun mennessä. Kiinnostus on kuitenkin hyvä ilmaista jo nyt, että järjestelijät tietävät varautua sen myötä.

Ilmoittautua voi seuraaville:

Esko Kallonen, puh. 03 3676 603 tai 9405540747

Hannu J. Pauku 02 7628152 tai 949 741296

Matti Naskali 02 5380855 tai 949 721902

Hannu Turkinen 03 3752525 Yrjö Raaska 03 3739541

Esteri Lopenen 03 3750457

Samppa Viskari 03 3351212

Matkatoimisto Lomalinja 03 2140405

Koirasella komea korttikokoelma

Lempäälässä asuvalla, sakkolaisjuurisella Esko T. Koirasella on komea kokoelma postikortteja; keräilyharrastuksessa hänen käsiinsä on sattunut myös joukko Sakkolassa ennea sota-aikaa kuvattuja kortteja. Suvannon Seudun kannessa oleva soutajien kortti Taipaleesta kuuluu Koirasen kokoelmaan. Sekä mustavalko- että väritetynä painoksena tehty maisema on vuodelta 1907 peräisin.

Postikortteiksi on tehty mm. Kiviniemen kosken ja rautatiesillan maisemia, kirkko ja suurpappila. Pappilan kortti on tiettävästi vanhimpia Sakkolasta, vuodelta 1904.

- Paikkakunnat, mistä eri pitäjien kortteja on postitettu, niitä löytyy eri puolilta Suomea. Kuvattuja kortteja myytiin minne kaupaksi menivät, ja niinpä esimerkiksi Lempäälästä on postitettu Kuopion kortteja yms, kertoo Koiranen.

Sakkolasta ikuistettuja postikortteja Koirasen hallussa on 16 kappaletta.

- Kovin suuri lukumäärä kortteja tuskin on olemassakaan. Rajantakaisten pitäjien korttien tekohan tyrehtyi 1930-luvun lopussa.

Sakkolan korttikokoelma on siis jonkinasteinen "aarre". Esko T. Koiranen on haalinut kortteja haltuunsa huuto-kaupoista ja keräilytapahtumista.

- Jossain perikuntien kätkeissä kortteja saattaisi olla, mutta valitettavasti niitä päättyy kaatopaikoille ja paperinkeräykseen, tietää keräilijä, jonka hallussa on tiettävästi Suomen vanhimpia paikkakuntakortteja Sakkolan lisäksi myös Lempäälästä ja Vesilahdesta.

Koiranen on luvannut Sakkolan postikortit esittäväksi Suvannon Seudun sivuilla. Tämän aukeaman kirkkokuva kuuluu kokoelman joukkoon. -MRT

KUOLLEITA

Anna Maria **Kerminen**, omaasukua Hynnä, syntynyt 2.2.1903 Sakkolassa, kuoli 17.8.1996 Punkalaitumella, missä hänet on siunattu haudan lepoon. Entinen kotikylänsä oli Haparainen.

Venla Helena **Pakarinen**, omaasukua Paaso, syntynyt 4.3.1915 Sakkolan Haparaisissa, kuoli 21.9.1996. Rautalammella.

Toimi **Leppänen**, syntynyt Sakkolan Hovinkylässä 27.9.1928. menehtyi vaikean sairauden murtamana Nokian terveyskeskuksessa 17.6.1996. - Kesän kauniin keskellä loi kuolema tumman varjonsa.

Helena Kallosen muistolle

Rakkaamme Helena Kallonen, omaasukua Kekki, syntynyt 23.3.1896 Sakkolan Haparaisissa, sai iäisyyskutsun 17.9.1996. Huittisissa. Hänet siunattiin Huhtamon kirkossa. Muistotilaisuus oli Huittisten seurakuntakeskuksessa.

Sukulaiset, naapurit ja ystävät jäivät kaipaamaan Helenaa, tätä elämänmyönteistä, kaikille hyvää tar koittavaa ystävällistä lähimmäistä, joka laulullaan ilahdutti ja lohdutti muita. Menetyks oli suuri lapsille perheineen ja lastenlapsille. Saimme kokea hänen huolenpitoaan ja rakkauttaan vuosikymmenet. Usko Jumalan apuun ja johdatukseen antoi hänelle voimia koettelemusten aikoina.

Olemme kiittolliset hänen ahkerasta uurastuksestaan elämämme hyväksi, hänen esimerkillisestä elämästään ja esirukouksistaan. Tässä laulu hänen muistolleen:

Helmi-tytär

Opettaja Meeri Weisellin muistolle

Sakkolassa 23.1.1912 syntynyt opettaja Meeri Maria Weisell kuoli Petäjävedellä 29.7. 1996.

Sortavalan seminaarista opettajaksi valmistuttuaan hän ehti hoitaa opettajan tointa jo ennen sota-aikaa Sakkolassa Viiksanlahden kansakoulussa. Opettaja Weisell tunnettiin oikeudenmukaisena, kannustavana ja lämminsydämisenä ihmisenä, joka piti heikompien puolta. Hän oli valoisa, elämänmyönteinen ihminen soveltaen kristillistä elämäntavotustaan arkipäivän elämään käyttäen aikaansa lähimmäistensä, erityisesti oppilaidensa hyväksi. Hän auttoi heitä myös aineellisesti hankkimalla heille jalkineita ja neulomalla lapasia ja sukkia.

Opettaja Weisell teki pitkän elämäntyön Keski-Suomessa Petäjävedellä. Hänellä säilyivät yhteydet myös entisiin Viiksanlahden koulun oppilaisiin, jotka opettajaansa kiittollisuudella muistavat.

Viiksanlahden koulun oppilaat Taimi Vuottilainen ja Uuno Kuisma olivat saattamassa ensimmäistä opettajaansa Meeri Weisellia hänen viimeisellä matkallaan 17. elokuuta laskien kukkatervehdyksensä haudalle. -hk

Nyt saatoimme lepoon äitimme rakkahan. Hän rauhan jo saanut on luona Jumalan. Me muistamme häntä kaivaten, siunaten ja kaikesta kiittäen.

Jos meillä on täällä huolta ja murhetta, niin äitimme muisto on meillä tukena. Hän sanasta Herran lohtunsa ammensi ja virtensä viritti.

Ja kädestä Herran otti hän elämän, niin kirkkahan päivän kuin öisen pimeän. Hän luotti: on kaikki tiedossa taivaassa ja Isämme huomassa.

Hän taivahan tietä meillekin viittoili ja kaikkien meidän puolesta rukoili. Saimme varttua hoivass' paimenen parahan. Se on armoa Jumalan.

Suo, Jeesus, nyt meille sellainen siunaus ja elomme teille kaikille varjelus, että taivaassa kerran seurassa äitimme me sinua kiitämme.

Sydämelliset kiitokset kaikille, jotka kävivät äitiämme tapaamassa vanhainkodissa sekä sairaalassa ja ottivat osaa suruumme.

Helena Kallosen lapset

Elsa Vanhasen muistolle

Elsa Elisa Vanhanen, omaasukua Korkka, syntyi Sakkolassa Arkuntanhuan Sudenhännässä Suvannon rannalla 31.8.1913. Liisa ja Aapro Kurikan nuorimmaksi lapseksi. Hänestä hyvää huolta pitivät myös vanhemmat sisarukset Anna Maria, Helena, Lyydia, Vappu, Mikko ja Matti.

Vanhemman polven sakkolalaiset muistanevat äidin isän Aapron, joka nuoruudessaan teki muiden sikäläisten kanssa ahkerasti Pietarin matkoja ja sen vuoksi piti aina hyviä hevosia. Josain vaiheessa Aaprolla oli myös komea turkki, ei tavallinen rekiturkki, vaan ns. tuppeen nyljetty sudennahkaturkki. Lienee moinen parrakas susiturkkimies herättänyt ihmetystä Pietarin kaduilla kulkiessaan, kertoen olevansa kotoisinkin Sudenhännästä. Naapuri Vilho Sipiläinen on turkista joskus kertoillutkin tässä lehdessä.

Äidin nuoruuteen kuuluivat kierto-koulu, kansakoulu, lottakurssit, kahvilan pito markkinoilla, kahvilatyö Viipurissa ja emäntäkoulu Petäjärvellä. Avioliitto vuonna 1938 Raudun Potkelasta kotoisin olevan Ville Vanhasen kanssa toi työn kaupassa. Osuuskaupan Ryhmän myymälä Petäjärvellä oli nuorenparin ensimmäinen työpaikka. Viisan Peni-koira oli tässä vaiheessa ainoa perheenjäsen ja hellyyden kohde. Rakkain paikka Penille oli isän Zündapp-moottoripyörä, jonka bensa-tankin päällä istuen koira tutustui lähipaikkakuntiin.

Muutto Vuokselaan "Ruunuvallan"

Ylioppilaita

Kevään ylioppilaita Punkalaitumen lukiosta on Jussi Huuska (kuvassa). Vanhemmat Liisa os. Lemmetti ja Veikko Huuska, äidin vanhemmat Lapinlahdelta, isän Röykkylästä; Aino ja Viljo Lemmetti, Amalia ja Tahvo Huuska.

sai siinä "käs käyvä niiko kiisselin keittäjällä" kiireisimpään aikaan. Äiti työskenteli postiaseman hoitajana ja myyjänä eri paikkakunnilla isän ollessa myymälänhoitajana. Monet lapsuuden aikana ja matkan varrella solmitut ystävyyssiteet kestivät kuolemaan asti.

Eläkepäivät kuluivat myöhemmin Punkalaitumella, Huittisissa ja Kokemäellä, missä iäisyyskutsu tuli yllättäen 3.9. kotona. Sitten kauniina syyskuun päivänä 21.9. oli Punkalaitumen kirkkoon kokoontunut omaisten lisäksi sukulaisten ja ystävien joukko saattamaan äitiä viimeiselle matkalle. Lämminhenkisen ja kauniin siunauksen toimitti äidin sisaren Lyydian poika, pastori Raimo Naumanen Tampereelta. Samalla tavalla olimme saattaneet isän vajaa kolme vuotta sitten. Monet rakkaat muistot elävät sydämissämme.

Erikoisen uskollisesti äiti kuunteli radiosta jumalanpalvelukset, samoin aamu- ja iltahartaudet. Hän seurasi aktiivisesti läheisten elämää, valoisasti eteenpäin myötäeläen, kannustaen ja rukoillen.

Luovutetussa Karjalassa ei äiti käynyt enää kesän 1944 jälkeen syntymä- ja asuinpaikkojaan katsomassa. Ehkäpä näin oli parempi.

Rakkaan äitimme muistoa siunaten:

Johda Herra uskollinen,
armollinen
kotiin kaikki kulkijat.
Matkan jälkeen taivaassasi
kiitostasi
sukupolvet laulavat. (Virsi 147:5)

Lapset **Matti, Pekka, Anna-Liisa ja Sisko**

Marika Suominen sai valkolakin myös Punkalaitumella, äitinsä Marja Suominen, äidinäiti Kirsti Suominen os. Vuorinen Valkjärveltä.

Timo Ukkonen kuuluu Punkalaitumen uusin ylioppilaisiin. Isä Matti Ukkonen, isän vanhemmat Amalia, os. Leppänen ja Taavetti Ukkonen Riiskasta.

VUOSIA TÄYTTÄNEITÄ

95 vuotta täytti 16.7.1996. **Selma Karja**, omaasukua Keki, Huittisten Huhtamossa. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa, kotikylä oli Kaarnajoki.

90 vuotta täytti **Lahja Metso**, omaasukua Räikkönen, 30.8.1996. Lempäälän Ehtookodossa. Hän on syntynyt Valkjärvellä, ja hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kiviniemi.

85 vuotta täytti 28.9.96. **Siiri Serri**, omaasukua Rekomaa, Helsingin Puistolassa. Kotikylä Sakkolassa oli Karhola.

70 vuotta täytti **Matti Väyrynen** 11.10.96. Vesilahdessa. Hän on lähtöisin Sakkolan Hovinkylästä.

80 vuotta täytti 7.8.1996. **Lahja Sylvia Sikanen** Punkalaitumella. Hän on ollut lottana sota-aikana ja mukana Marttojen, veteraanien ja eläkeläisten toiminnoissa, matkustelee myös mielellään. Vanhemmat Maria, os. Kiuri ja Yrjö Sikanen Valkjärveltä.

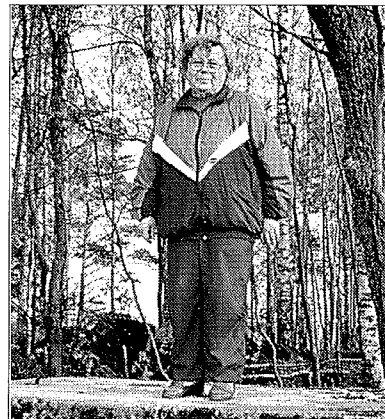
75 vuotta täytti 6.4. **Aino Annikki Kuparinen**, omaasukua Rantanen, Punkalaitumella. Kotikylä Sakkolassa Viljo Kuparisen kotikylä Lapinlahti.

60 vuotta täytti 8.6.1996. **Seija Irene Kuparinen** Punkalaitumella. Vanhemmat Taimi, os. Loponen ja Väinö Kuparinen Lapinlahdelta.

80 vuotta täytti **Reino Söder** 3.10.1996. Merkkipäiväänsä hän vietti vaimonsa Saimin kanssa Siuntion kylpylässä, jossa Reino oli veteraanien kuntoutuksessa. Sakkola-Seuran puolesta häntä kävivät siellä onnittelemassa Urho ja Mirjam Kallonen (kuvassa).

Suvannon Seutu julkaisee jokaisessa numerossaan: merkkipäivät, kuolleet, vihityt, kastetut, valmistuneet ym. tiedot perhetapahtumista. Kirjoita tiedot toimitukseen, liitä mukaan myös valokuva. Suvannon Seutu, Rautasemantie 375, 37550 Moisio. Puh. 03 - 3748 448 vain iltaisin ja viikonloppuisin.

70 vuotta täytti 5.6.1996. **Tyine Maria Kuisma**, omaasukua Karonen, Punkalaitumella. Hän on Punkalaitumien Karjalaiset ry:n hallituksen jäsen ja mukana myös Marttojen ja eläkeläisten toiminnoissa. Tyne Kuisman kotikylä Sakkolassa oli Röykkylä.

60 vuotta täytti 26.4.1996. **Terttu Nalli** Punkalaitumella. Vanhemmat Helena, os. Lylandet ja Aapro Nalli Ojaniemestä.

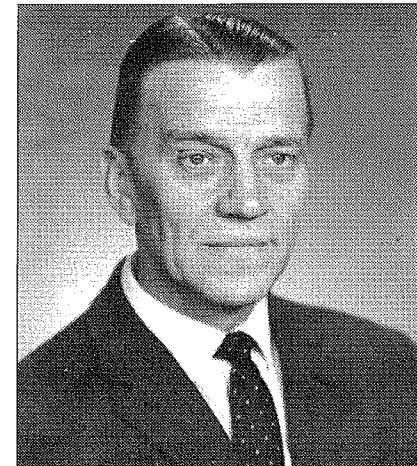
60 vuotta täytti 31.3.1996. **Mauri Loponen** Punkalaitumella. Vanhempien, Liisa os. Kallosen ja Mikko Lopsen kotikylä oli Lapinlahti, Arkuntanhua.

Reino Söder 80 vuotta

3.10.1916 syntyi Sakkolan Lapinlahden kylässä Edward ja Helena (o.s. Ihalainen) Söderille toinen lapsi, Reinoksi kastettu. Kun kotona oli kolme sukupolvea, lapsia seitsemän, ja lähinaapurit pirttiviljelmineen kivenkantaman päässä, ei seuraa eikä tekemistä Reino-pojalta puuttunut. Työkalujen ja ohjasten alkaessa pysyä käsissä ja nenänpään yltäessä hevosen hännän tasolle riitti töitä talossa, pelloilla ja metsissä yllin kyllin. Lapsille ja vähän vanhemmillekin oli Katariina-mummo oikea aarre lukuisine tarinoineen ja leikkeineen. Töistä mieluisimpia taisivat olla hevospojan hommat, varsinkin kun Suvannon jäällä pääsi Samuel-äijän harrastamilla hyvillä hevosilla kilpa-ajoon kirkkoreellä. Siinä mahtoi liina hulmuten kiitävillä Söderin naisilla olla hartaus yhtä tiukalla kuin virsikirja koprassa, mutta ensimmäisiä oltiin kotirannassa.

Vapaa-ajan ongelmia ei Reinolla kuten ei muillakaan nuorilla ollut, ilo pintaan nostettiin yhdessä milloin talkootansseissa riihellä milloin koiruoksia keksien yöjalassa tai keskellä kirkasta päivää. Lapinlahden nuorisoseuran kantavana voimana Reino oli monta vuotta, niin iltamien kuin näytelmien, laulujen, puheiden, runojen ja urheilun merkeissä. Maa- ja metsätöissä voimia kartuttanut salskea ja raitis nuorimies oli epäilemättä korkeassa kurssissa oman ja naapurikylienkin tyttöjen keskuudessa, mutta näistähän ei omille lapsille kerrota.

Nuoruuden katkaisi sota, joka sytty pian Reinon palattua asepalveluksesta, joten yli viisi vuotta parasta aikaa elämästä meni isänmaalle. Talvisodan syttyessä hän ikäluokkineen oli Viipurissa ylimääräisissä kertausharjoituksissa. Ensimmäiset sotakokemukset tulivat siis Viipurin Neitsytniemessä raskaassa IT-patterissa, joka sitten siirrettiin Jyväskylään. Kotiväki oli joutunut lähtemään Sakkolasta evakkoon, mutta jatkosodan alussa siirtyi takaisin, kunnes lopullisesti jätti kotinsa v. -44. Väli rauhan aikanakin Reino oli armeijan palveluksessa lottien hevospoikana ja sittemmin kirjurina. Jatkosodan syttyessä hän oli linnoitustöissä Saimaan rannalla Säämingissä ja sodan alun melskeissä joutui ikään kuin vahingossa jalkaväkijouk-

koihin, vaikka virallisesti olisi kuulunut Tampereen raskaaseen IT-patteriin. Taiseluihin hän joutui Simpeleellä, Hiitolassa, Kurkijoella ja Äänisniemellä.

Sodan aikana hän yleni väapeliksi ja komppanian äitinä pääsi tai joutui kaikkien ystäväksi.

Sodan jälkeen Sakkolan laplahtelaiset asettuivat Satakuntaan Punkalaitumelle, mutta Reinon maanviljelysura katkesi. Hän toimi vuoden Helsingissä poliisina Pengerkadun piirissä yleten vanhemmaksi konstaapeliksi, ja kyllästyttyään juoppojen holhoamiseen siirtyi Osuuspankkiin Keskusosakepankin OKO:n palvelukseen. Iltakoulussa hän suoritti keskikoulun ja vapaa-aikanaan jatkoi nuorisoseuraperinteitä kesäteattereissa ja avustajana elokuvissa. Lämminsydäminen, ujo ja punaposkinen Saima Sanelma Virkanen löytyi kullannarvoiseksi uskolliseksi elämänkumppaniksi ja avioliitto solmittiin v. 1950. Perhe sai kaksi lasta, Raimon ja Sirpan, ja muutti OKO:n rakennuttamaan asuintaloon Helsingin Meilahteen. Autokuljettajan tehtävistä Reino yleni vahtimestariksi ja lopulta vastuulliseksi ylivah-timestariksi, kunnes jäi OKO:sta täysin palvelleena eläkkeelle ensimmäisen sydäninfarktin jälkeen v.1976.

Ansioistaan OKO:ssa hänelle myönnettiin Osuuspankkijärjestön kultainen ansiomerkki ja Suomen Valkoisen Ruusun Ritarikunnan I lk:n mitali kultaristein.

Reino on sydämeästään karjalainen ja hän onkin omistautunut pitkään kotiseututyölle sekä Sakkola-Seura ry:ssä, Uudenmaan Karjalaisseurojen piiri ry:ssä että Pääkaupunkiseudun Karjalaisyhteisöt Pääsky ry:ssä, ollen sekä näiden hallitusten ja toi-

mikuntien jäsenenä että puheenjohtajana. Kotona olemme lapsesta pitäen tottunut karjalaiseen vieraanvaraisuuteen ja avuliaisuuteen. Asiansa hoitavana ahkerana ihmisenä, hyvänä organisoijana ja erinomaisena puhujana hän on ollut pidetty ja arvostettu aktiivikarjalaisten keskuudessa. Hän on ansioitunut perinteen kerääjä ja tallentaja: lukuisten artikkeleiden ja puheiden lisäksi hänen tarinointiaan on monta kasetillista Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran arkistossa jälkipolvien ja tutkijoiden käytössä. Hänen taitonsa yhdistää asiatiedot huumoriin ja kerkeä kieli saavat kuulijat viihtymään, on sitten kyseessä Sakkola-seuran juhlat, kotiseuturetki Kannakselle tai historian oppitunti luokasani. Tunnustukseksi järjestötyöstä Reinolle on myönnetty hopeinen Nuorisoseuramerkki ja Karjalan Liiton kultainen ansiomerkki. Myös naapurit ovat huomanneet Reinon organisointikyvyn, hän näyttää olevan aina isännöitsijänä tai taloyhtiön hallituksessa, missä sitten asuukin. Eikä eläkkeelle järjestöpuolelta tahdo päästä.

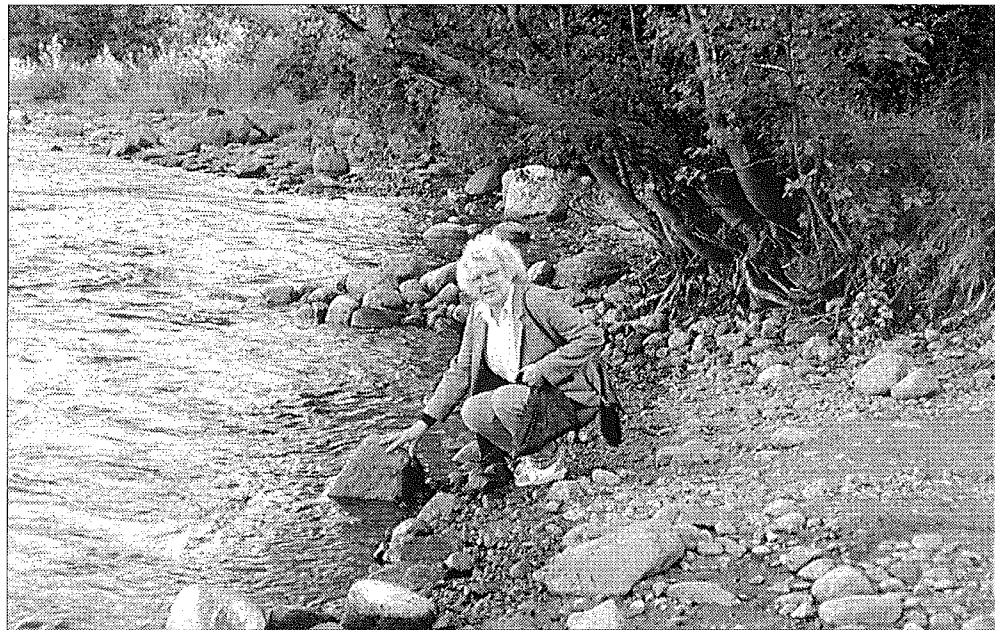
Sydämeästään Reino on myös aina maalaispoika, vaikka kaupungissa on suurimman osan elämästään tottunut asumaan. Yli 30 vuotta on kesä mökki ollut rakas ympäristö, jossa on vietetty lähes kaikki mahdollinen vapaa-aika. Myös lapset puolisoineen ja neljä lastenlasta ystävineen ovat sinne aina olleet tervetulleita ja mielellään tulleetkin. Mökillä käsistään taitava isäntä on monin tavoin voinut toteuttaa luovuuttaan rakentamalla, maata muokkaamalla ja kiviä kääntämällä sekä monenmoisin pikku askarein ja keksinnöin. Me jälkipolvi opimme siellä jo alusta alkaen ekologisen elämäntavan, vaikkei siitä silloin vielä puhuttukaan. Kaikkea on kierätetty, hyödynnetty, käytetty kekseliäästi uudelleen, luontoa on kunnioitettu, marjastettu, sienestetty ja kalastettu. Vielä tänä kesänä Reino on heilunut niin lekan kuin lapionkin varressa ja rakentanut autotalia, vaimon turhaan yrittäessä huolehtia voimien ja terveyden kestämisestä. Osittain mökki onkin Reinolle terveyden lähde, vaikka on sieltä joutunut ambulanssi-kyydilläkin lähtemään.

Merkkipäiväänsä sankari vietti kahden viikon sotaveteraanien kuntoutuslomalla

Tyttäreni Sirpa Palonen

Kesämuistot Kiviniemestä

Ritva Jämsén
Kiviniemen kosken rannassa, entisellä pyykkipaikalla.

Teimme kesällä matkan lapsuuteni Kiviniemeen, sillä olihan siitä kulunut 50 vuotta, kun sieltä jo toisen kerran jouduin lähtemään sotaa pakoon. Sil- lat olivat entisillä paikoillaan, koski kohisi ja kuohui. Ja olihan koski ko- mea, isompi ja pitempi kuin muistin- kaan. Sen kohinaan olin lapsena nu- kahtanut ja aamuisin herännyt. Koski ja kohina kuuluivatkin olennaisena osana lapsuuteni maisemaan. Jotenkin kosken rannat olivat mielestäni kaljut, eivät vehreät kuin ennen. Sen pyörteet kieppuivat nytkin niin, että päätä ru- pesi pyörryttämään.

Sodan aikana rakennettu mökkimme oli paikoillaan. Se rakennettiin tuol- loin Kareisen talon entiselle kivijalal- le, mutta pienemmäksi ja yksikerrok- siseksi. Vanhan talon paraatirappuset olivat säilyneet ja ne jäivät uuden mökin eteen paikoilleen. Näistä rapui- ta mökin nytkin tunnistin, sillä olisi ollut urakka niitä pois köijätä. Näillä rapuilla nyt istuin uuden isännän kans- sa. Mökki oli kauniisti maalattu ja vä- hän uudistettu. Hyvin hän ymmärsi, että olin siinä ennen asunut. Noille rap- pusille oli nyt muuten istutettu kuk- kia.

Vastapäätä mökkiä oli entinen Ala-

Vuoksen varasto. Nyt tuo rakennus oli yksikerroksinen, vaan ennen siinä oli kaksi kerrosta niin, että alakerrassa oli varsinainen varasto ja asuinkerros sen päällä.

Asemaa ei enää ollut, mutta junat kulkevat kuitenkin edelleen. Menim- me alikulkusillan kautta laivarantaan. Siellä ei ollut muuta kuin muutamia isoja, vanhoja paaluja pystyssä vedes- sä. Lienevätkö olleet osa vanhaa lai- valaituria? Kalastajia veneineen sekä onkijoita pitkissä kalasaappaissaan oli ala- sekä yläpuolella koskea. He ker- toivat saaneensa 13-kiloisia lohia.

Vanha vaarini sai aikoinaan 6-9 -ki- loisia lohia. Haukia ei saanut edes tuo- da Käpin Matin tontille, sillä mummo piti haukia ihan roskakalana. Jälkipol- velle kelpaa kyllä haukikin. Kovia näyttävät olevan nykyiset omistajat kalastamaan. Ihmisiä oli kovasti rai- tilla, mutta Kiviniemessä onkin paljon kesäasukkaita ja lomalaisia. Kolme kauppaakin on ja niissä kovasti tava- ra, mutta hintataso varmasti kallis paikkakuntalaisten mielestä.

"Hotelli" on asia sinänsä. Entinen Kinnusen Nelly sanoi, että seuraavan kerran vien sinne 10 vatupassia. Minä kyllä eppäilen, ettei niistäkään ole apua. Kaikki on vinossa, ja pysyy.

Kävimme myös Käkisalmissa, kat- selimme linnoitusta ja ympäröiviä kau- niita maisemia ja teimme kierroksen kaupungissa. Kävimme myös torilla, mistä meidän naisväen mukaan tarttui, kuten aina, jotakin tarpeellista ja tar- peetontakin.

Niin Kiviniemeen mennessä kuin pois tullessakin kävimme Viipurissa. Kaupunki oli sitten viime näkemän vähän siistimpi. Asema oli maalattu ja tuoksui ainoastaan lysolille, joka on puhdas tuoksu. Torilla ja kauppahal- lissa kävivät luultavasti kaikki ja jo- kainen osti jotakin. Luonto ja maise- mat olivat kauniita ja vehreitä.

Matka oli muistoja herättävä, mutta samalla haikea. Paljon olisi tehtävää ja korjaamista. Kuitenkin olen sitä mieltä, etteivät ne kuulu meille, vaan nykyisille isännille.

Matka oli onnistunut, kiitos kuuluu Taistolle ja Saarijärven Karjalaisille, jotka ottivat meidät nykyiset kolme äänekoskelaista ja yhden suolahtelai- sen matkallensa mukaan.

Terveisiä vielä kaikille kiviniemeläi- sille. Erityisesti entiselle Naskalin Ai- rille, Annelille ja Liisalle, koetetaan tunnistaa, jos tavataan.

Ritva Jämsén (Kareinen)

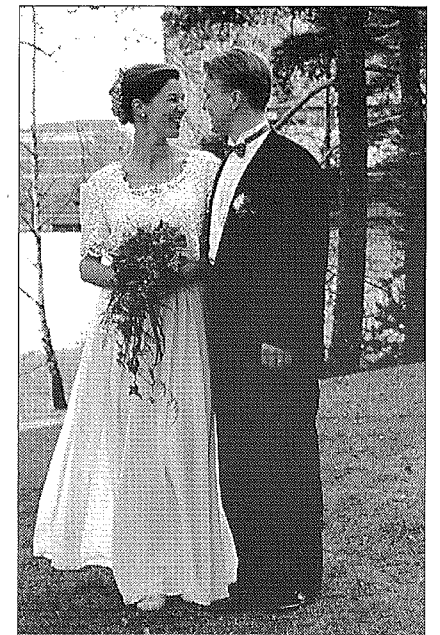
Kultahäät

Anna ja Väinö Leppänen viettävät marraskuussa kultahäitään Tampereel- la. Väinö Leppänen kirjoittaa olevan- sa lähtöisin Sakkolan Hovinkylän Löy- tökylästä. Pariskunnan yhteinen taival alkoi tyhjältä 1946, ja sittemmin per- he kasvoi kolmella lapsella, jotka kaik- ki saivat koulutuksen.

Kihlapari

Kihlakuva vuodelta 1924. Maria ja Tuomas Kuparisen viiden pojan vel- jessarjasta vanhin Väinö ja kihlattun- sa Helena Kyllästinen poseeraavat täs- sä kihlakuvassaan. Kotoisin he kum- pikin olivat Sakkolan Lapinlahdesta. Kuvan lähetti julkaistavaksi Laina Nuora Nokialta.

Vihille

Lauttasaaren kirkossa Helsingissä vihittiin avioliittoon 11.5.1996. Pia Miettinen ja Tero Kumpulainen.

Teron pappa on Viljo Purontaa ja äiti Kaija Kumpulainen os. Purontaa - eli juuret Sakkolan Petäjärvellä.

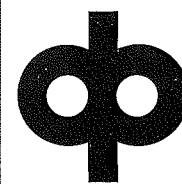
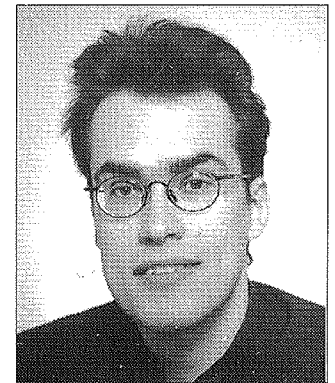
Valmistuneita

Vammalan ammattikoulusta on ajo- neuvotekniikan mekaanikoksi valmis- tunut Timo Myllyniemi Punkalaitu- melta, äiti Aila Myllyniemi, os. Kar- vanen, äidin isä Eino Karvanen Riis- kasta.

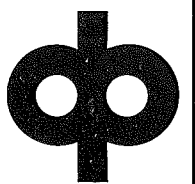
Ravitsemis- ja hotellipalveluiden perustutkinnon on suorittanut Mari Nousiainen Punkalaitumelta. Isä Jari, isänsä Raimo Nousiainen Valkjärvel- tä.

Heinäkuun viimeisenä päivänä 1996 on Turun yliopistosta valmistunut fi- losofian maisteriksi huh. kand. Juha Veikko Ojanen (kuvassa) pääaineenaan yleinen historia.

Hänen vanhempansa ovat Sanni Oja- nen, os. Huuska, Sakkolan Röykkyläs- tä ja Matti Ojanen Punkalaitumelta. Juha Ojanen haluaa samalla kiittää Suvanto-Säätiötä saamastaan taloudel- lisesta tuesta.

**TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
- PERINTEISIIN NOJAUTUEN -**

TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ

TAMPEREEN SEUDUN OSUUSPANKKI

Mietteitä Laatokan kierrokselta

Aaro Viskari oli mukana Lempäälän Maataloustuottajien matkassa Laatokan kierroksella 14.-17.7.1996. Ohessa Sakkolan miehen mietteitä reissusta.

Lempäälästä suunnattiin Vaalimaan ja Viipurin kautta Kiviniemeen, missä kuunneltiin ja katseltiin hetki kosken komeita kuohuja ja hiukan keskikyläkin. Sitten jatkettiin Sakkolan Kirkonkylään ja välittömästi Haparaisiin saakka.

Jari parkkeerasi auton Rapamäelle ja ryhtyi kahvinkeittoon. Väinö ja Aaro opastivat retkeläisiä kävelen Haparaisien retkellä. Kyllähän pojat syntymäikänsä opastaa osasivat!

Keljan taistelupaikoille ei menty, mutta siinä ne melkein äärellä olivat.

Kahvien jälkeen pienempi porukka lähti tutustumaan vielä Pylkkäitten taloon. Matkallaan he joutuivat Malmisen mummon talon paikalle rakennettuun taloon, nimi- tai syntymäpäiville. Vieraanvaraisuutta riitti niin ruoan kuin juomankin suhteen. Lyhyt tuokio sisälsi myös laulua haitarin säestyksellä. Konsalan Kalevi oli ainoa, joka kerkesi tanssiakin talon rouvan kanssa.

Haparaisissa meni näin ollen vähän liian kauan, joten Kirkonmäellä pysähdyttiin poistullessa vain vähän aikaa. Matka jatkui sitten Käkisalmen, Hii-

tolan ja Kurkijoen kautta Lahdenpohjaan, jossa yövyttiin.

Matkalla Lahdenpohjaan ylitimme Kurkijoen alueella Karjalan tasavallan rajan, joka oli yllättävä kokemus rajapuomeineen ja piikkilanka-aitoineen. Pienten rajamuodollisuuksien jälkeen matka jatkui tosi mutkaista, mäkistä ja osin huonokuntoista tietä pitkin, kauniita maisemia katsellen ja lauluja laullen.

Toisena päivänä tutustuttiin Sortavalaan, joka lienee nykysuomalaisille aika tuttu paikka. Matkalla Pitkärantaan ohitimme Koirinojan, joka on veteraaneille tuttu taistelupaikkana.

Pitkärannassa saimme mukaamme paikallisen oppaan, Nikolain, kenen opastuksella tutustuimme Salmiin. Näimme kirkon rauniot ja joimme kahvit pienessä paikallisessa hotellissa. Pienen matkan päässä komealta kirkonmäeltä on nykyisinkin käytössä oleva hautausmaa ja siellä muistomerkki ns. Aunuksen retkellä, vuonna 1919 kaatuneitten suomalaisten sotilaitteihin haudoilla. Aunuksen retkelle on osallistunut aikoinaan lempääläisiäkin miehiä. Alavoisista kotoisin oleva oppaamme ei tuntenut vapaussodan tapahtumia vuodelta 1918.

Salmin jälkeen tulimme vanhalle Suomen ja Venäjän rajalle. Merkinä oli pieni, vaatimaton kivi. Matka jat-

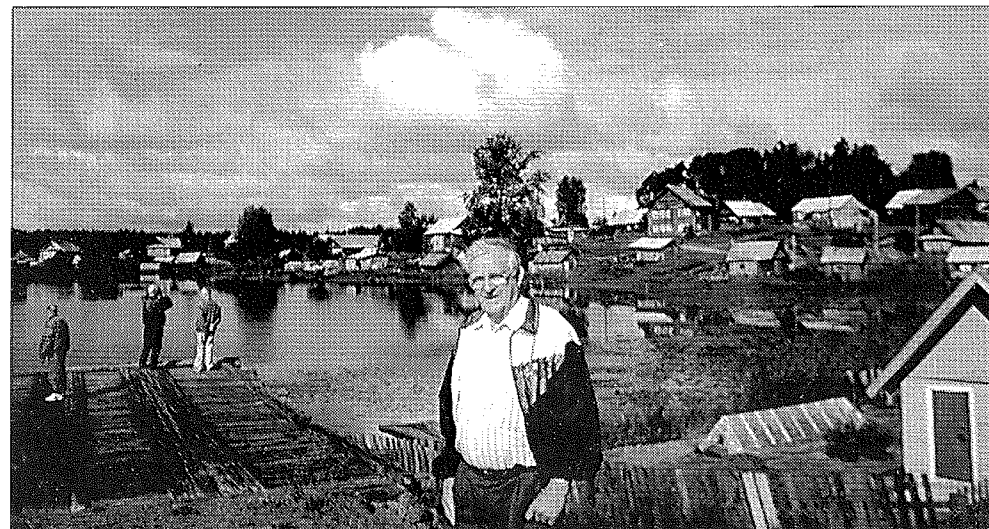
kui edelleen Vitelo-Alavoinen ja Aunus, jossa olimme kaksi yötä hotelli Olongassa. Aunuksessa tutustuimme vanhaan karjalaiseen taloon ja sen asukkaisiin, suomea puhuvaan aviopariin. Meidän piti päästä tutustumaan sikäläiseen sahalaitokseenkin, mutta sahalla oli katkaistu sähköt maksamattomien sähkölaskujen vuoksi, ja saha oli pysähdyksissä eikä meitä huolitettu vierailulle.

Aunuksen valtavat peltoaukeat sentään näimme, samoin monisatapäiset karjalaumat. Opas kertoi valtion maatilasta, jossa on viidessä eri yksikössä kussakin tuhat pöytä "sarvikarjaa", kuten hän nimitti.

Kolmantena päivänä opas vei meidät yksityistilalle, jota viisi osakasta viljelee. Viljeltyä on noin 140 hehtaaria, josta 40 viljalla; peruna oli päätuotantokasvi. Markkinointi tapahtuu omalla autolla Petroskoihin.

Näimme myös kauniin Nurmoilan kylän, jonka karjalaistalot olivat säilyneet sodan tuhoilta. Yhdestä talosta oli asunut Olavi Paavolainenkin siellä ollessaan (kuva).

Nurmoilaan mentäessä on tien varrella sodanaikainen, nyt jo käytöstä poistettu suomalaisten lentokenttä. Noin 5 kilometriä pitkä kiitorata oli oppaan kertoman mukaan päällystetty rautalevyillä.

Laatokankierroksen kirjoittaja Aaro Viskari heinäkuussa Nurmoilan kylässä Aunuksessa.

Heikki oli perehtynyt sotien tapaan Laatokan Karjalassa ja Syvärillä. Hän kertoi niistä matkan aikana. Joukossamme oli muutamia sotien veteraaneja. Sodanaikaiset, uutisista tutut paikkakuntien nimet tulivat siellä eteen, ja sotaveteraanien kertomukset noista vaikeista ajoista lisäsivät arvostusta heidän silloista työtään kohtaan.

Syvärin kanava ja sillat "tarkastettiin". Kahvit keitettiin läheisellä rannalla, vikkela kerkesi käydä uimassa-kin sillä aikaa kun suuri osa porukasta käytti hyväkseen paikallisen kaupan "juomatarjouksia".

Syvärin reissulla kävimme myös tutustumassa vanhaan luostariin. Näimme paikan, jossa Jalo Heikkinen oli viettänyt lähes kolmekymmentä vuotta suljettuna mielisairaalaan. Luostarin eräessä rakennuksessa on edelleen mielisairaala.

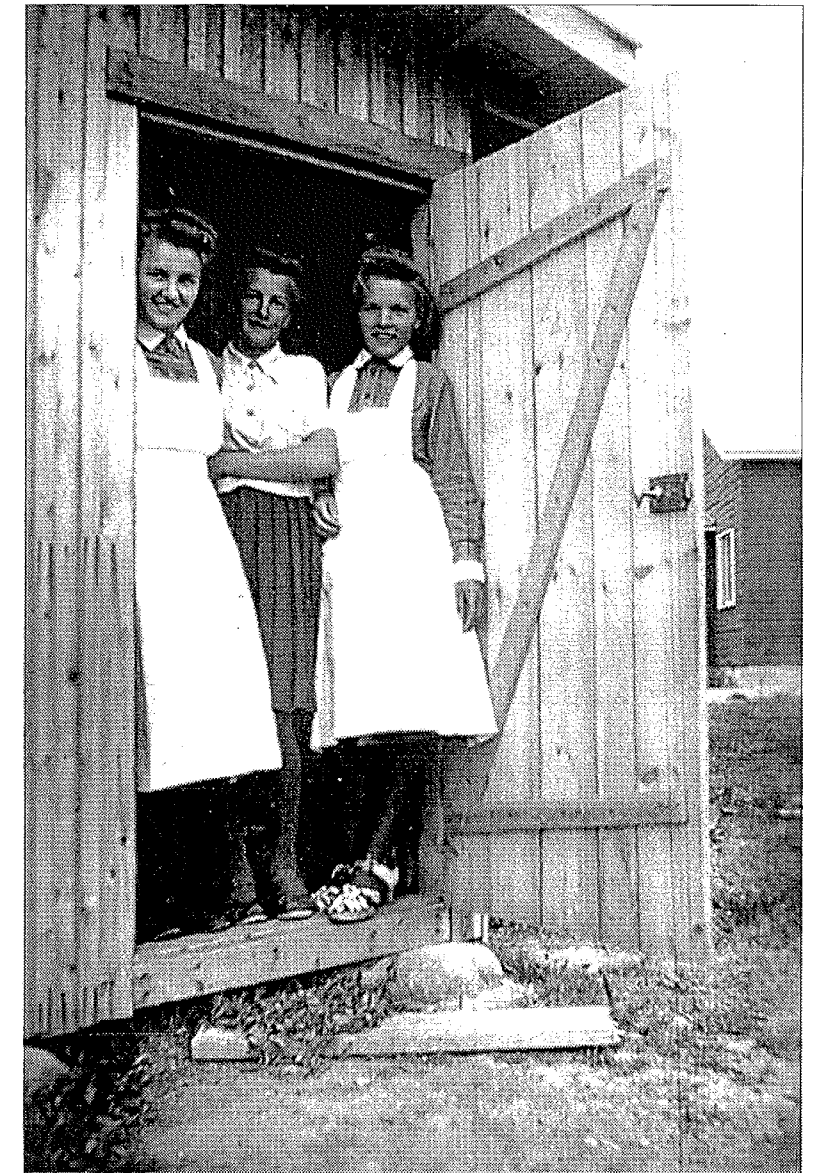
Hotelli Olongaan palailimme jo hie- man väsyneinä, mutta muutamien tuntien huilauksen jälkeen olimme taas valmiit uusiin seikkailuihin. Olimme menossa 14 kilometrin päähän Alavois- sen kylän kulttuuritalolle, meille järjestettyihin "Karjalaisiin iltamiin". Vastaanotto oli ystävällinen ja meno reipasta.

Neljäs päivä valkeni sateisena ja kotimatka oli edessä. Tulimme Lotinanpellon ja Olhavan kautta Pietariin, missä lounastimme Moskova-hotellissa. Matkasimme Siestarjoen ja Terijoen kautta Viipuriin, sieltä pienen pysähdyksen jälkeen Vaalimaalle ja kotiin Lempäälään.

Matka oli onnistunut. Eräät asiat jäivät ehkä askarruttamaan mieltä -kuten Kannaksen maatalous, joka vaikutti menneen huonompaan suuntaan sitten edellisten käyntien - ainakin pusikoituminen oli lisääntynyt.

Aunuksen valtavat, lähes silmämääräisesti ulottuvat peltoaukeat; suuret, vuolaat joet ja Laatokan rantamaisemat eivät hevin unohtu. Ja suomenkielelläkin siellä tulee juttuun, sillä Aunuksen alueessa suomen- ja karjalankielistä väestöä on noin 63 prosenttia asukkaista.

Aaro Viskari

Lotat kioskillä Vilakkalassa

Tämä kuva on vuodelta 1944 Vilakkalan tienristeyksestä. Siinä ovat lotat Eppa Pantear, omaasukua Viskari, ja Hillevi Viskari ja Hilkka Pollari, omaasukua Jortikka Sakkolan Kaarnajoelta. Eppa ja Hillevi ovat Sakkolan Vilakkalasta. Kuvan kioskitoimi sotien välillä Vilakkalassa. Kioskia sanottiin "Epan kipsa". Eppa oli emäntänä ja vuorotellen tyttöjä auttamassa häntä.

Valokuvan laittoi Irja Tiinus, omaasukua Jortikka. Hän on kuvassa olevan Hilkan sisko.

Nuoren ajatuksia kyläjuhlilla

Lapinlahtelaiset kokoontuivat syyskuussa kyläjuhlilleen Punkalaitumelle.

Mukana ollut nuoremman polven edustaja **Timo Patja** kertoi puheenvuorossaan kokemuksiaan kesäkuussa tekemästään Sakkolan matkasta.

Meitä patjalaisia oli reissussa toistakymmentä ja isä-Eino toimi ansiokkaasti oppaanamme. Hän tunsikin paikat hyvin. Kävimme Haparaisten kylässä sekä Lapinlahdessa entisen kotitalon paikalla. Muun seurueen mukana kiersimme Sakkolan kirkonkylän sekä Keljan, Taipaleen, Summan, Ihantalan; hiljennymme kunniakkailla taistelupaikilla. Kävimme Käkisalmissa ja tietysti Viipurissa.

Olen käynyt itärajan takana muutamia kertoja aiemminkin, mutta isäni ja sukuni vanhaan kotikylään tämä matka oli vasta ensimmäinen.

Olen pitkään miettinyt, miten parhaiten pystyisin ilmaisemaan tunteet, jotka juuri silloin valtasivat mieleni, kun itse paikanpäällä kulkien näin nämä maisemat, joista olin niin monasti kuullut kertomuksia. Paikat olivat ikäänkuin entuudestaan tuttuja, vaikkakin näin ne ensimmäistä kertaa.

Maantieteellinen seutu oli upeaa ja kaunista, ja siellä kulkiessani mieleeni tulivi kuvitelmia siitä, miten elämä entisenä aikana on sujunut ja milta paikat olivat näyttäneet silloin, kun ne oli pidetty kunnossa. Videokameran nauhalta olen vielä kerrannut rakennusten ja viljelysten paikkoja, ja sieluni silmin nähnyt, miten viljaa on korjattu, karjaa hoidettu; elämä kulkenut rauhallista menoaan.

Suurimman vaikutuksen minuun tekin tietysti vanhan kotitalon paikalta avautuvat maisemat alas Suvannolle ja kohti Keljaa. Maiseman avaruus ja laajuus yllättivät minut, en ollut voinut kuvitella mitään niin kaunista ja upeaa. Pehmeän mullan viljavat vainiot, kirkasvetinen leveä virta, hiekkaranta, lapsille sopiva matala uimaranta;

”Mitä onkaan menetetty”

voiko mitään enempää toivoa. Leuto ilmasto, vesiyhteys Laatokalle ja maailmalle.

Näin vihdoinkin niin monasti kerrotut Hukkolan palteet. Ne olivat auringon keltaisten kulleroiden täyttämät. Kujimme alas rantaan ja kastoimme kätemme Suvantoon. Kajavan saari näkyi edessämme.

Kävimme myös Mutojalla, isoisäni raivaamalla takamaalla, sekä tutkimme yhä kasvavia petäjiä, joista oli tarkoitus rakentaa uusi koti sodassa palaneen tilalle.

Silloin vasta tajusin, kuinka hienon paikan olimme menettäneet ja mitä se on voinut merkitä silloin. Tai yritin käsittää, sillä nykyajan kaupunkilaiselle maan ja mullan tuoksu ei merkitse samaa, kuin mitä se on Teille silloin aikanaan merkinnyt, kun elanto on tullut suoraan maasta ja maataloudesta.

En voi olla tuntematta surun sekaista vihaa nähdessäni sen totaalisen hävityksen, jonka vallassa koko seutukunta oli. Sen lisäksi, että lähes kaikki suomalaisten rakentama oli tuhottu tai päästetty ränsistymään, oli venäläisten itsensä rakentama huonossa kunnossa ja rapistunut. Niin sanottu hotelli, jossa yövyimme Kiviniemessä, oli hajoamisasteessa ja epäsiisti. Huono hoito ja kelvottomat rakennustavat ovat tyypillinen venäläinen yhdistelmä, joka antoi kompleksille sangen ankean ja lohduttoman yleisilmeen.

Vanhan kotitalolle läheisyyteen venäläisten rakentama kolhoosinavetta oli sekin tyhjillään ja lahoamassa, mitä ei siellä hoideta eikä millekään anneta arvoa.

En kuitenkaan tuntenut katketuutta, kun näin siellä asuvien ihmisten surkeuden ja mafian vallan; tunsin ehkä kuitenkin eniten sääliä ja jonkinlaista myötätuntoa niitä ihmisiä kohtaan, joille ei oltu annettu elämisen mahdollisuuksia.

Pohdin pitkään myös kysymystä Karjalan palauttamisesta ja sen kustannuksista. Oikean arvion tekeminen Suomen todellisista mahdollisuuksista selviytyä alueen totaalisesta puhdistamisesta ja uudelleen rakentamisesta on erittäin vaikeata. On kohtalon huomassa, saammeko koskaan edes yrittää sitä, vaikka oikeus ja kohtuus palauttamista vaatisikin.

Pienten kansojen osa suurten mullistusten keskellä ei ole helppo, kuten viime vuosien tapahtumat mm. entisessä Jugoslaviassa osoittavat.

Oikeudenmukaisuus on tuntematon, kun valtioita luodaan ja rajoja asetetaan, sen ovat karjalaisetkin saaneet tylysti kokea. Meidän toiveemme Karjalan palauttamisesta voi hyvinkin jäädä sen varjoon, että samanlaisia epäoikeudenmukaisia kohtaloita on Eurooppa ja koko maailma täynnä. Yhteenkään palauttamiseen eivät suurvaltat halua suostua, koska se olisi esimerkkinä muille ja voisi johtaa ennalta arvaamattomiin laajoihin seurauksiin.

Minulle Sakkola merkitsee nykyisellään menneisyyttä, historiaa, omia juuria. Se elää muisteluissa ja niissä kertomuksissa, joista olen saanut kuulla. Ero nykyisyyden ja menneen välillä on jyrkkä. Aika näyttää, kukoistaako Karjala vielä joskus suomalaisten, karjalaisten asuttamana.

Ensi kesänä on kuitenkin määrä viettää Sakkolan pitäjäjuhlilla Sakkolassa. Toivottavasti järjestelyt ja juhlat onnistuvat ja edes näiden juhlien ajan sakkolaisuus palaa oikealle paikalleen Sakkolaan.

Säilyköön karjalainen ilo aina voimakkaana keskuudessamme. Sitä ei kukaan voi meiltä anastaa.

Timo Patja

Käspaikka - karjalaisten koristeellinen pyyheliina

Lokakuulla oli ainutlaatuinen tilaisuus Virkki-käsityömuuseumissa, kun maisteri Annikki Lukkarinen piti luentoa käspaikoista. Luennon loputtua oli myös mahdollisuus opetella vanhinta käspaikan kirjontalajia, luotoksittain ompelua eli etupistokirjontaa.

Käspaikka on ortodoksinen karjalaisväestön esineistöön kuuluva pitkä, kaipa, molemmista päistään samalla tavoin koristettu pyyheliina, jolla tavallisen arkisen tehtävänsä lisäksi on ollut merkittävä kulttuurinen rooli.

Nimitys käspaikka tulee sanoista käsi ja paikka. Paikka on karjalan kielissä tarkoittaa liinaa tai huivia. Monia muitakin nimityksiä on käytetty eri murteilla: vuorupaikka viittaa seinän puunaulaan eli vaarnaan, johon liina ripustettiin, käspaikka, silmipyyhe ja hantuuki olivat myös käytössä. Lisäksi käyttöyhteyksiin viittaavia nimiä olivat sellaiset sanat kuin luokkiliina, tuulipaikka, obraaznikka ja monet muut.

Käspaikan tavallisin pituus on 2-3 metriä, joskus huomattavasti enemmänkin, ja leveys on 30-40 senttimetriä. Materiaali on alkuperäisimmillään kotona kudottua pellavapalttinaa. Koristelu on tehty joko jollakin ompelukirjontamenetelmällä tai kuviokudonnalla. Kirjontalanka on aiemmin ollut kotona kehrättyä ja värjättyä pellavalankaa, myöhemmin tehdasvalmisteista puuvillalankaa. Käspaikan päätä koristaa usein pitsi, joka voi olla puikoilla neulottua, nyplättyä tai virkattua.

Lauantaina 5.10. pidetyssä tilaisuudessa oli luennon loputtua myös mahdollisuus opetella käspaikkoja tutkineen Annikki Lukkarisen opastuksella vanhinta käspaikan kirjontalajia, luotoksittain ompelua eli etupistokirjontaa. Mukana luennolla oli Karkkilan Työväenopiston Käspaikka-kurssi-

laisia opettajansa Leena Pitkäpaasin johdolla. Kurssilla jokaisella on tarkoitus valmistaa käspaikka kevääseen mennessä.

Tilaisuudessa mukana oli myös käsityöneuvos Tyne-Kerttu Virkki sekä Virkki-Säätiön perinnetoimikunnan vetäjä, fil.tri. Pirkko Sallinen. Gimpl. Käsityöneuvos Virkki selosti myös käspaikan ym. työtään ollessaan Aunuksessa vuosina 1941-44 johtamassa käsityötoimintaa.

Leena Pitkäpaasi

Karjalaisten käsitöiden tie maailmalle

Viipurilaisen Osakunnan aloitteesta vuonna 1874 virinnyt ylioppilaiden kansantieteellinen keräys pohjusti karjalaisten kansannaisten kauniille käsitoille tien ensin kotimaisen, ja pian myös ulkomaisen, yleisön nähtäväksi. Keräyksen varhaisinta satoa edustivat Räisälästä, Antreasta, Rautjärveltä, Jääskestä ja Muolaasta saadut naispuvut.

Vuotta myöhemmin kaikki ylioppilasosakunnat olivat jo mukana keräyksessä, ja vuoden 1876 yleisessä taide- ja kotiteollisuusnäyttelyssä jokaisella osakunnalla oli maakuntaansa esittelevä sommitelma siihenastisen keräystyönsä tuloksista. Viipurilaiset olivat valinneet miljööksi Vuoksenrannan Korpilahdelta Pampan talon savutuvan, jossa talousesineiden lisäksi oli karjalaispukuihin puettuja mallinukkeja. Katsojat keisarillista seuruetta myöten olivat näkemästään kiinnostuneita,

mikä kannusti jatkamaan keräystyötä.

Nuori viipurilainen arkkitehti Jac Ahrenberg, joka oli kerännyt kirjontamalleja mm. Sakkolasta, Heinjoelta ja Hiitolasta, lähetti 1870-luvun loppupuolella näitä ruotsinmaalaisten asiantuntijoiden arvioitavaksi. Palaute oli innostava. Sen ohessa professorinrouva Hanna Winge, Ruotsin Käsityönystävät-yhdistyksen perustajajäsen, kehoitti ryhtymään toimeen vastaavan yhdistyksen saamiseksi Suomeenkin. Myöhemmin Ahrenberg lahjoitti muutamia käsitöitä Nordiska Museettiin.

Vuosina 1878-82 Ahrenberg julkaisi sarjan suomalaista ornamentiikkaa esitteleviä vihkosia. Enin osa malleista oli peräisin Karjalasta. Ensimmäisen vihkon esipuheen kosmopoliitiksi luonnehdittu Ahrenberg kirjoitti ranskaksi, samoin koko teoksen kuvatestit suomen- ja ruotsinkielisten tekstien ohien. Näin tekijä mahdollisti kuvastolle Pohjoismaita laajemmän lukijakunnan.

Ajankohtaisena aiheena ranskan käytölle lienee ollut myös vuoden 1878 Pariisin maailmannäyttely, jonka Suomen osaston arkkitehtinä Ahrenberg toimi. Täällä oli esillä mm. osakuntien kansantieteellisen kokoelman töitä, jotka palkittiin kultamitalilla, niin kuin Moskovassa neljä vuotta myöhemmin.

-A.L.

Kuusi koristetaan

Virkki-Käsityömuuseon vuosittaiseen ohjelmaan kuuluvat Kuusenkoristajaiset. Joulukauteen virittäytytään tänä vuonna lauantaina 23.11. klo 11.-15. Tervetuloa.

Kaura- kiisseliä keittämään

Kaurakiisseli on varmaan ikivanha karjalainen perinneruoka, muistuttaa kiisselin ohjeen lähettänyt Taimi Finni.

- Äitini ja mummoni sitä ennen usein valmistivat:

Kaurajauhoista ja vedestä tehdään illalla taikinatinun pohjalle vellimäinen seos. Aamulla se siivilöidään keittokattilaan. Keitetään 10-15 minuuttia koko ajan sekoittaen puukauhalla tai lastalla, sillä keitos palaa herkästi pohjaan. Maustetaan suolalla.

- Kiisseli nautitaan voisilmän ja maidon kera. Mummon keitti aina kiisselin kanssa syötävän maidon. Tämä kaurakiisseli oli varsinkin mummoni suurta herkkua.

Näytelmiä tulossa

Karjalainen Näyttämö Karjala-talolla Helsingissä tuo jälleen uutta estradille. Ensimmäisenä ensi-iltaan ehtii Hyväveli-iltamat. Ajankohtaisen musiikki-iloittelun on kirjoittanut ja ohjannut Inkeri Herkonheimo. Ensi-ilta on 17.11.

Toinen syyskauden ensi-iltaesitys on 8.12. Naisia, naisia -näytelmän on Maria Jotunin tekstistä dramatisoinut ja ohjannut näyttelijä Hellevi Seiro.

Tammikuussa ensi-iltansa saa Kalatirri. Kyllikki Mäntykän kirjoittaman näytelmän tapahtumat sijoittuvat Laatokan rannalle ennen vuotta 1939. Ensi-ilta on 19.1.1997. ja ohjaus on Annemari Toivosen.

”Kolme kovaa päivää oli ennen maamiehellä vuodessa: sian tappo, otra-ahos ja kylälukuset.”

Syksyn satoa

Soi Luoja kastetta, lämmön antoi, kun syksy saapui, se sadon kantoi.

Mennyt kesä on kuin muisto vain. Katselen ulos ikkunasta - syksyn ruskaa lehtipuissa. Pihlaja loimuaa kuin tulipallo, vaahteran kauneutta ei voi kuvata, keltainen koivu ikään kuin rauhoittaa maisemaa.

Kesän säät olivat oikulliset. Alkukesä sateista ja koleaa, viljelijän satotoiveet vaarassa. Loppukesästä ilmat kääntyivät suotuisiksi. Aurinko valoi lämpöä, viljat valmistuivat ja vainiot kypsyivät vauhdilla - oli korjuun aika.

Korjuutavat ovat muuttuneet meidän nuoruudestamme, näin me Matin kanssa keskustellessamme todettiin. Usein palataan muistelemaan entisaikaa.

- Ei kuulu enää kuulakkaina syysaamuina mutkan muksetta - eikä ilmassa leiju sumuisina aamuina riihen tuoksua. Ei kuulu karjankellon kilahdusta, kun emäntä tai piika herättelivät lehmiä lehmitarhassa aamulypsyle.

Riihen makuinen ruisleipä kuulostaa nyt korulauseelta - ennen se oli ruokavalion perusta. Jos voimaa tai kestävyyttä tarvittiin, verrattiin: ”kun on ruista ranteessa”.

Ja mikä olisi nyt suurinta herkkua? Voi, vasta kinnuttua - leipä yön ”toalista”.

Viljan korjuu oli pyhä asia. Työhön osallistui koko perhe. Maasta otettiin talteen joka korsi - tähkääkään ei jätetty maahan. Pienimmät lapset kulivat ”naperkkakori” kädessä ja keräsivät tähkät talteen.

Nyt on toisin. Pellolle puhalttaa isokokoinen peltopuima, ohjaamassa talonisäntä. Ei näy enää korjuuväkeä.

Kone jyrää ja jälkeä syntyy. Jäljelle jää vain olkivana tai silputtua oljenpätkää. Puimurin lopetettua alkaa isonkuivurin vouvotus pimeään yöhön.

Ennen niitettiin sirpillä. Illalla pellolta lähti väsynyt, ehkä selkää jomottava väki - mutta onnellinen; oman saralta, ehkä kuokalla raivatulta. Usein koti-ihminen, iltalypsyltä palattua, emäntä oli kiehauttanut vellin ja lämmittänyt saunan. Saunan leppoisosassa lämmössä tuoreen vastan hieroessa jäsenet nuorteaksi taas seuraavan päivän työntekoon.

Jos oli kutsuttu naapuriin niittotalokoihin ei väsymykselle silloinkaan annettu tilaa. Jo ajoissa iltapäivällä kerääntyi sirppeineen iloinen nuorten joukko kaura- tai ohrapellolle. Voi sitä työnteon intoa! Kilpaa etenivät saarekkeet päästä päähän. Vanhemmat miehet olivat toki mukana tekemässä kymmeniköt ja viisikot. Isäntä pellolla kommenteli ja valvoi, että työn jälki piti tehdä hyvin, ettei viljaa saanut ”suohkata”.

Illalla kun työ oli tehty ja hämähä hiipi peltujen ylle, palasi talkooväki rinkelisajulle. Sen jälkeen alkoi se illan odotetuin ohjelma, talkootantsut sarraimessa - tai riihessä. Iloista tanssin rytkettä kesti puoliin öihin. Siinä yhdistys huvi ja hyöty. Ja isäntä hykerteli tyytyväisenä; syksyn sato odotti puintia ja mutkien muksetta.

Kolme kovaa päivää oli ennen maamiehellä vuodessa: sian tappo, otra-ahos ja kylälukuset.

Laina Nuora

Sankarivainajien muistomerkki Taipaleeseenkin

Elokuussa paljastettiin Karjalassa kaikkiaan kuusi sankarivainajien muistomerkkiä: Viipurin maaseurakunnan sankarihautausmaan, Viipurin vanhan tuomiokirkon kenttähaustausta, Äyräpään sankarihautausmaan sekä Taipaleenjoen, Kollaen ja Tuuloksen kenttähaustausta maiden muistomerkit.

Juhlavissa seremonioissa oli edustettuina mm. valtiovalta ja säätiöt. Taipaleen muistomerkillä puhui sotavainaja-asia neuvottelukunnan puheenjohtaja, tohtori Jaakko Numminen. Kenttäpiispa Hannu Niskanen toimitti hartaushetken, ortodoksiset rukoukset esitti rovasti Markus Petsalo. Tilaisuuksia juhlisti musiikillaan Lahden Veteraanisoittokunta.

Suvanto-Säätiötä ja Rp.6:ta edustivat Esko Kallonen ja Eero Kurikka laskeamalla seppeleen uudelle muistomerkille. Muistomerkit suunnitteli kuvanveistäjä Heikki Häiväoja avustajanaan kuvanveistäjä Ari Laitila. Taipaleenjoen muistokiven teki venäläinen kiviveistäjä.

Muistomerkit kustansi Suomen valtio, ja niiden pystytyksestä huolehti opetusministeriön johdolla sotavainaja-asia neuvottelukunta, joka on tehnyt paljon vapaaehtoista kenttätöitä.

Taipaleenjoen kenttähaustaussa lepää 126 sankarivainajaa.

Kunniakäynnillä Suvanto-Säätiötä edustanut Esko Kallonen ja Rp.6:n edustaja Eero Kurikka.

Eero Kurikka ja Veli Virkkunen Taipaleenjoen muistomerkkin äärellä. Kirjailija Virkkunen on kirjoittanut mm. Taipaleen taisteluisista.

Kapteeni Metsolasta kirja

Suvannon alueen miehistä - Raudun sekä Sakkolan Riiskan ja Petäjäjärven - miehistä perustettiin 1. Erillinen Patteri lokakuussa 1939. Tämän päälliköksi tuli Kaarlo Mauno Metsola.

Hänen päiväkirjansa pohjalta on tehty kirja, minkä on julkaissut Rautulaisten pitäjäseura. Metsolan kertomaa talvisodan ajalta ovat kirjan muotoon toimittaneet Mauri Maisonen ja Arto Kurittu.

- Päiväkirjat olivat todella mielenkiintoisia, ja eiköhän niiden pohjalta saatu aikaan myös mielenkiintoinen kirja, toteaa Maisonen.

Mauri Maisoselta voi kysellä lisätietoja kirjasta ja samalla tilata sitä sadan markan hintaan. Puh. 015 213 608.

- Tutkiessani vielä järjestämätöntä kirjoitelmakokoelmaani, kiintyi huomioni erääseen luonnosasteelle jääneeseen merkkipäivähaastatteluun, jonka todennäköisesti oli määrä päätyä Suvannon Seudun palstoille noin 30 vuotta sitten. Kyseisen merkkipäiväsankarin henkilötiedot kuitenkin puuttuivat kyhäelmästä tyystin, samoin päivämäärät ja vuosiluvut. Muuten muistelmien puitteet olivat vallan mahtavat ja sen tarinat herkullisen mielenkiintoisia, minkä vuoksi pyrinkin keskittymään pääasiassa niihin, toteaa oheisen tarinan kirjoittaja Eka Karppanen.

PETÄJÄRVEN SAHA JA MYLLY oli nimeltään laitos, joka sijaitsi Saijajoen Saarniaistenkosken äärellä. Perustaja, omistaja ja johtaja oli liikemies Lennart Sääksjärvi. Hänellä oli poika Lauri - omaa ikäluokkaani, joskin joitakin vuosia nuorempi.

Noista poika-ajoista Saijajoen rantamilla oli vierähtänyt nelisenkymmentä ajastaikaa ja evakkomatkalle kertynyt mittaa nelisenkymmentä peninkulmaa Suvannon seudulta pääkaupunkiseudulle, missä Sakkolan porsaat tapailivat toisiaan Sakkola-Seuran pahoilla.

Insinööri Lauri Sääksjärvi oli toiminut Sakkola-Seuran puheenjohtajana vv. 1965-68 ja seuran sihteerinä oli ollut Viljo Purontaan esikoistytät Leena jo seuran perustamisesta lähtien. Samoin olin itse nimetty seuran tiedotajaksi jo perustavassa kokouksessa.

Arvelenkin lähestyvät Lauri Sääksjärven 50-vuotispäivän olleen syynä siihen, että merkkipäivähaastattelu oli langennut tehtäväkseni, missä avukseni sain Leena-sihteerin. Vai olikohan se päin vastoin - että se apulainen olin minä?

Minun tekemäni se haastattelukyhäily sittenkin näytti olevan. Oli vain jostain syystä jäänyt kirjoittamatta puhtaaksi - ja niin ollen myös julkaisemattomaksi.

Artin myllyn vaiheilta

Lauri Sääksjärven lapsuudenmuistoista ovat parhaiten jääneet mieleen Saijajoen lohet ja komukat. Niistä muutama tarina:

Saijajoessa oli runsaasti lohia, sillä ne hakeutuivat kutemaan syntymäseudulle joen yläjuoksulle. Matka kävi vuosi vuodelta hankalammaksi, kun padot ja putoukset lisääntyivät. Yleinen käsitys lienee, että lohi nousee putoukset hyppäämällä. Niin tapahtuukin silloin, kun vettä on vähän. Mutta tavallisimmin se ui putouksen ylös. Ja aina ennen "kiipeämistä" se nostaa päänsä vedenpinnan yläpuolelle luodakseen yleissilmäyksen - varmistuakseen, että reitti on selvä.

Isä-Lennartilla oli oma erikoinen hobbysa. Lohia kun kalasteli, tuli niitä joskus yli oman tarpeen. Hän säilytti niitä sumpussa ja kun tuli vieraita, järjesti hän omalaatuisen kilpailun; otti sumpusta 2-3 -kiloisen lohien, upotti sen vesitynnyriin ja antoi vieraiden tehtäväksi ottaa sen sieltä paljain käsin. Jos siinä onnistui, sai lohien palkinnoksi. Tavallisimmin kuitenkin epäonnistuttiin, joskus lohi jopa kaatoi pyydystäjänsä. Vain asiantuntija onnistui vangitsemaan lohien kouraan tarttumalla pyrstöön rasvaevän kohdalta ja määrättyä hermoa painamalla lamauttamaan sen liikkumattomaksi.

Komukoita eli helmisimpukoita oli Saijajoessa runsaasti, paljon sellaisia, jotka sisälsivät helmen. Joskus

löytyi virheettömiäkin helmiä. Saijajoki olikin lohi- ja komukkakantansa vuoksi ainutlaatuinen. Vähäniväthän ne komukatkin sieltä jo ennen sotaa, kun sinne muodostettiin oikein erikoisia helmisimpukoiden pyydyskuntia, joilla oli käytössään ammattisukeltajia. Viime aikoina oli rannoille kasattu useatuhantia komukankuorikasojia.

Lauri Sääksjärven sotahommat alkoivat JP4:ssä Raasulissa samaan aikaan kun talvisotakin alkoi. Monenkirjavien vaiheiden jälkeen niistä vapautuminen tapahtui vuoden 1944 lopulla Kuopiossa kapteenina. Sen jälkeen ovat tehtävät jatkuneet enemmänkin siviililuontoisina puolustusvoimissamme, pääesikunnan kaupallisen toimiston päällikkönä, työkenttänä siis koko Suomi, melkein koko Eurooppa, osin Amerikka ja Aasia. Siis varsin menevän miehen hommaa.

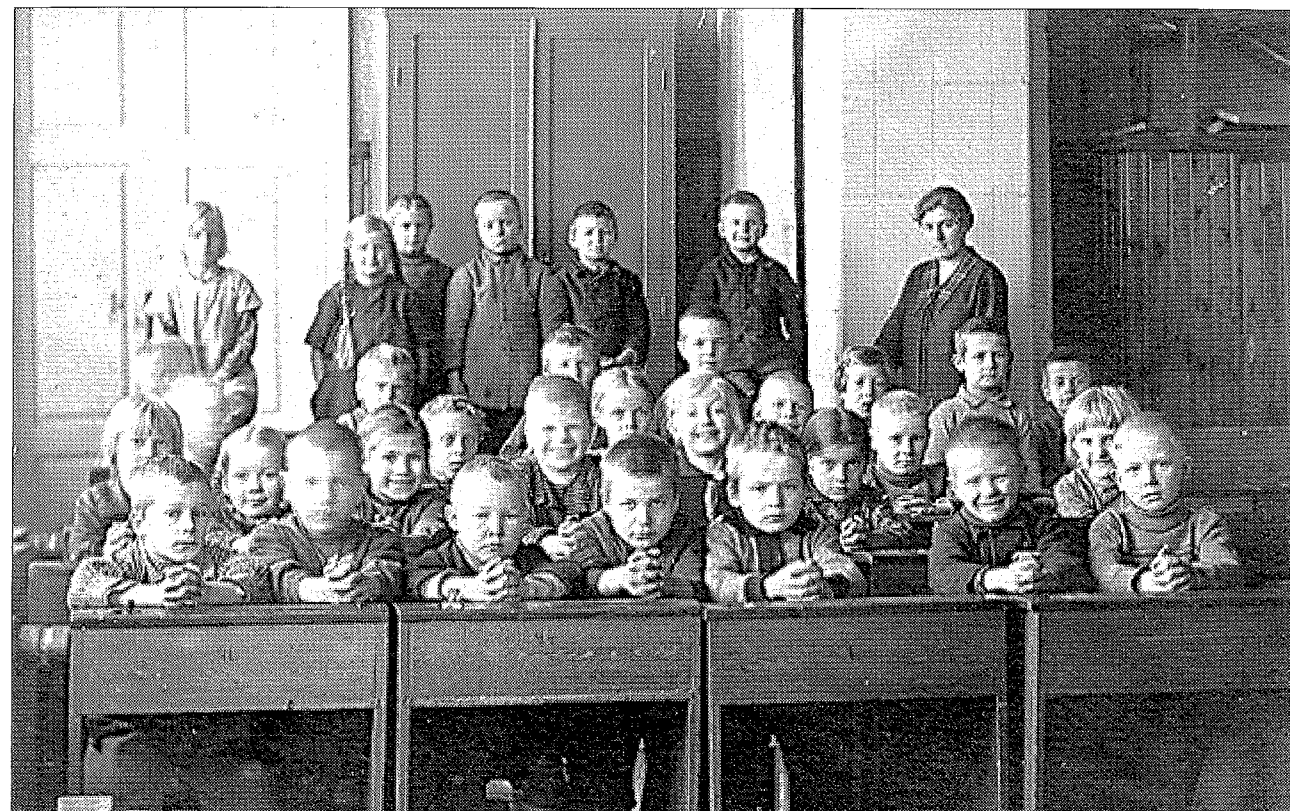
Silti on Lauri Sääksjärveltä riittänyt aikaa harrastuksille ja aatteellisille riennoille, mitä todistaa jäsenyys 30 eri yhdistyksessä. Tärkein näistä ei suinkaan ole Sakkola-Seura, jonka puheenjohtajuuttakin hän on ehtinyt hoitaa kolmen vuoden ajan.

Suostuipa Lauri vielä nimeämään rakkaan lempiharrastuksensakin. Se on kesämökki vain 14 kilometrin päässä kaupunkiasunnolta, sama paikka, missä olin Leenan kanssa tätä synttərihaastattelua silloin tekemässä.

Mökillä on historiallistakin taustaa, sillä mökki sijaitsee Träskändan Vanhankartanon mailla, aikoinaan Aurora Karamzinin voutilana toiminut rakennus lukuisten vierasperäisten puulajien ympäröimällä rantapalstalla, jonka hyvinhoidettu nurmikenttä kertoo isäntänsä rauhoittavasta "lepäämisestä" ainaisten matkojensa lomassa.

Eka Karppanen.

SEURAAVA Suvannon Seutu ilmestyy joulun alla. Lehteen tarkoitetun aineiston pitää olla toimituksessa viimeistään perjantaina 29.11.

Kansakoulussa 1926

Sakkolan Kirkonkylän alaluokkalaiset ikuistettuna syksyllä 1926. Opettajana oli Karin Sonny, sittemmin Liesmaa. Kuvan lähettäjä Tuulikki Kaasalainen valokuvassa takana, oven kohdalla.

Tir lir littaa

Sakkolan pitäjäjuhlilla Punkalaitumella kesällä 1996 tuli mieleeni eräs tapahtuma lapsuudestani. Tämän lapsuusaikaisen asian toi mieleen juhlien yhtenä ohjelmanumerona ollut Tir lir littaa -niminen esitys. Se tuli yhtäkkiä mieleen niin voimallisesti, että kysyin vielä ohjelman aikana vieressä istuneelta veljeltäni, muistiko hän asiaa. Hän muisti, ja niinpä me nauroimme asialle yhdessä. Nyt tämä tapaus tuntuu melko pieneltä, mutta silloin lapsena se merkitsi paljon.

Isämme Tahvo Huuska vuokrasi monena kesänä lehmilleen laidunhaan Maksimoista venäläisiltä veljeksiltä. Haka oli pinta-alaltaan kookas ja samalla niin rehevä, että siellä riitti meidän lehmiemme li-

säksi ruokaa vielä ylimääräisillekin syöjille.

Ajoimme veljeni Laurin kanssa lehmät aamuin illoin hakaan ja sieltä pois useasti samaan aikaan erään apulaistytön kanssa. Se oli meille mieleinen asia, sillä tyttö oli meitä vanhempi ja sen tähden tuntui turvallisemmalta ylittää Raudun-Kiviniemen maantie. Pelkäsimme nimittäin kahdestaa lähteä lehmien kanssa tien yli. Kun olimme kahdestaan liikkeellä, toinen meistä meni edeltä päin kuuntelemaan tuleeko autoja. Eihän niitä siihen aikaan juurikaan liikkunut, mutta pelottavalta se mahdollisuus tuntui. Kun toinen antoi merkin, että tie oli vapaa, toinen alkoi ajaa lemiä henkensä hädässä tien yli. Silloin mentiin juoksujalkaa.

Apulaistyttö Anna oli jo niin isoa

neitiä, että hän alkoi kiusoitella veljeäni tanssimaan kanssaan. Hän lupasi opettaa tanssia ja lauloi samalla juuri Tir lir littaa helmat heiluen. Maantien hieno hiekka pöllähteli hänen varpaan väleistään. Veljeni oli vielä siihen aikaan hyvin ujo, joten hän tietysti kiusaantui tilanteesta kovasti. Se taas innosti Annaa härnäämään veljeäni entisestään.

Tämä Annalta oppimani laulu oli elämäni ensimmäinen isompien ihmisten laulama ralli. Se taisi olla aikansa hitejä. Kertomani tarina tapahtui Röykkylässä 1930-luvulla. Veljeni Lauri oli ehkä kymmenvuotias, minä paria vuotta nuorempi.

**Sanni Ojanen,
os. Huuska**

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on edelleen saatavana, samoin kirja Sakkolan kylät tuvasta tupaan.

Kirjoja voi hankkia Osuuspankkien konttoreista Kuljussa ja Lempäälässä.

Kirjoja myyvät myös:

Eino Kuisma, Punkalaidun puh. (02) 767 4346

sekä Lempäälässä

Anneli Kuisma, Esteri Lopenen ja Aaro Viskari

Anneli Kuisma hoitaa postitettavat tilaukset,
puh. (03)-3748 410

Sakkolan historia II maksaa 70 markkaa ja Sakkolan kylät tuvasta tupaan 110 markkaa.

Postilähetyksistä peritään lisäksi lähetyskulut.

**HANKKIKAA NYT PITÄJÄTEOKSIA
- VAIKKAPA LAHJAKSI!**

RAASKAN SÄHKÖLIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA
Mantereentie 199, 37500 Lempäälä
Puh. 03-373 9541

PITO-KALAASI KY

Juhla- ja merkkipäiväpalvelu

Aila ja Kati Heikkilä

Puh. 03-343 3902, 03-266 2002

VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!

JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

Saarenkärjenk. 1 B, 33300 Tampere

PÄRSSISEN KONEPAJA

35500 KORKEAKOSKI

Puh: (03) 335 8204, iltaisin (03) 335 8435

Autopuh. 049-239 535

**TOIMIVIA METALLIOVIA YM. RAKENTEITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA**

P. Nuora Ky

37560 KULJU

Puh. 367 6100

**TILAA SINÄKIN
OMA
SUVANNON SEUTU**

*Seuraava lehti
ilmestyy
joulun alla.*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti

Ilmestyy vuonna 1996 8 kertaa

Tilaushinta

80 mk/vuosikerta

Ilmoitushinnat

1 mk palstamillimetri (+alv 22%)

Toimituksen konttori ja osoite

Rautasema, 37550 Moisio

Puhelin 03 - 374 8448 ilt.

Postisiirtotili

TA 359 751

Pankki

TSOP, 37500 Lempäälä

Tilinumero 522803-211955

Vastaava toimittaja

Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta

Esko Kallonen

Eero Koppanen

Ritva Koski

Juha Kuisma

Hannu Paukku